

Nova meterska mera in vaga.

(Piše Ivan Tomšič.)

Predno prestopimo k meram za poveršja, treba je, da si novo dolgotno mero sestavimo v lehek pregled, kakor vam sem to do zdaj razkladal, a potlej, da jo tudi primerjamo z našo staro mero. Denimo tedaj vse to, kar vam sem do sedaj povedal, v kratek in lehek pregled, in naučite se ta pregled dolgotne mere tudi na pamet.

Jednôta dolgotne mere je: meter, ki ga za večje dolgoti pomnožujemo, a za manjše delimo, vse to po desetinskej množitvi in delitvi. Imamo tedaj sledeči pregled:

Mirija-		10.000 metrov,
Kilo-		1000 „
Hekto-		100 „
Deka-		10 „
meter	{	
deci-		$\frac{1}{10}$ metra,
centi-		$\frac{1}{100}$ „
mili-		$\frac{1}{1000}$ „

Kot nove postavne dolgotne mere imeli bomo tedaj vprihodnje: meter (m), decimeter (dm), milimeter (mm), Kilometer (Km) in Mirijameter (Mm). — Kilometer in Mirijameter nam bosta služila posebno za cestno in miljno mero. Mirijameter se sme tudi „meterska milja“ imenovati.

Naše dosedanje dolgotne mere so bile sledeče: dunajski seženj, dun. čevlj, dun. vatel ali laket.

Primerimo zdaj novo dolgotno mero z našo dosedanjo staro in dobili bomo sledeče razmerje mej novo in staro dolgotno mero:

1 meter = 0.5272916 dun. sežnja; približno $\frac{10}{17}$ sežnja.

1 „ = 3.1637496 dun. čevlja; „ $3\frac{1}{6}$ čevlja.

1 „ = 1.286077 dun. vatla; „ $1\frac{2}{7}$ vatla.

1 Mirijameter = 1.318229 av. milje; „ $17\frac{1}{22}$ milje.

Mej staro in novo mero pa imamo to-le razmerje:

1 dun. seženj = 1.896484 metra; približno $1\frac{9}{10}$ metra.

1 dun. čevlj = 0.316081 „ ; „ $\frac{6}{19}$ „

1 vatel (laket) = 0.777558 „ ; „ $\frac{7}{9}$ „

1 av. milja = 0.7585936 Mirijam.; „ $\frac{22}{29}$ Mirijametra.

Nova dolgotna mera meter je tedaj malo večji od pol sežnja (1 meter = 0.5272916 sežnja, a 1 seženj = 1.896484 metra). Ako ga primerimo z vatlom je meter $8\frac{1}{2}$ palca daljši od vatla (1 vatel = 0.777558 metra, a 1 meter = 1.286077 vatla). Zapomnite si tedaj prav dobro do prihodnjic to-le: Meter obseza z veliko natančnostjo 0.5272916 dun. sežnje, to je tri čevlje, 1 palec in $11\frac{580}{1000}$ čert (linij), ali 1.286077 vatla.

Zapomnite si tudi, da so spreminjalna števila (pretvorniki) mej posamesnimi izrazi nove meterske mere 10, 100 in 1000. Ako to dobro znate, potlej mi boste takoj znali povedati koliko Kilometrov je 4000 metrov, koliko metrov je 50 decimetrov, koliko decimetrov je 280 centimetrov i. t. d.

